

Inhoud

Voorwoord – 9

Inleiding en leeswijzer – 11

Deel I

Aanleiding, inleiding en achtergrond

Hoofdstuk 1

Het ontstaan van resourcegroepen in Nederland – 15

Hoofdstuk 2

Onderzoek naar resourcegroepen – 25

Hoofdstuk 3

Psychiatrische kwetsbaarheid, het sociaal domein en resourcegroepen – 35

Hoofdstuk 4

Definitie resourcegroepen – 43

Hoofdstuk 5

Onderliggend begrippen- en waardenkader – 59

Deel II

Het resourcegroepenmodel

Hoofdstuk 6

Het resourcegroepenmodel – 75

Hoofdstuk 7

Vorbereidingsfase – 77

Hoofdstuk 8

Verdiepingsfase – 97

Hoofdstuk 9

Planningsfase – 105

Hoofdstuk 10
Startfase – 109

Hoofdstuk 11
Vervolgbijeenkomsten – 119

Hoofdstuk 12
Heroriëntatiefase – 133

Deel III
Trainingen, implementatie en casuïstiek

Hoofdstuk 13
Vaardigheidstrainingen – 141

Hoofdstuk 14
Implementatie en scholing – 179

Hoofdstuk 15
Resourcegroepen in de praktijk – 189

Literatuur – 205

Overzicht websites – 217

Lijst van gebruikte afkortingen – 219

Verklarende woordenlijst – 221

Over de auteurs – 237

Bijlagen

- 1 Nederlandse Empowerment vragenlijst (NEL) – 241
- 2 Manchester Short Assessment of quality of life (MANSA) – 245
- 3 Vragenlijst Zelfregie – 246
- 4 Krachtenplan – 248
- 5 Een Gewone Dag – 251
- 6 Analyse Sociaal functioneren – 252
- 7 Vaststelling functionele remissie – 253
- 8 Dutch Mental Health Continuum-Short Form (MHC-SF) – 256
- 9 Screener Middelengebruik – 258
- 10 Informatiefolders – 262
- 11 Vragenlijst Verdiepingsgesprekken familie – 267
- 12 Vragenlijst Verdiepingsgesprekken naastbetrokkenen – 269
- 13 Vragenlijst Verdiepingsgesprekken professionals – 271
- 14 Caregiver Strain (CSI) – 273
- 15 Ervaren Druk door Informele Zorg (EDIZ en EDIZ-plus) – 275
- 16 Vragenlijst bij de Roos van Leary – 280

Voorwoord

Iedereen leeft in verbanden, breed of smal, en komt op die manier in contact met anderen. Met familie, met mensen op het werk, op school, onderweg, of op sociale media. Op afstand of heel rechtstreeks en dichtbij. Soms wordt de draaglast te groot en wordt het ook voor de omgeving teveel om te kunnen steunen, verder te helpen of moed in te spreken. Als de gewone verbanden tekortschieten, wordt er naar mensen omgekeken door de zorgverlener. Dan werkt de hulpverlener voor de cliënt. En de mensen om de cliënt heen blijven, voor zover dat lukt, ook met hen optrekken.

Dit boek beschrijft de resourcegroepen-methode. De cliënt voert in dit model zelf de regie over zijn herstel, samen met de mensen die hij daarbij nodig heeft. De aanpak is helder: zorg voor een resourcegroep die voor en met de cliënt werkt. In dit boek lees je wat een resourcegroep is, hoe zo'n resourcegroep wordt samengesteld en hoe cliënt en zorgverlener daar dan samen voordeel uit kunnen halen. En hoe zo'n resourcegroep duurzame steun kan bieden.

Dit boek is een handreiking voor de cliënt, voor de professional, en voor de mensen om hen heen die bij willen dragen aan herstel, of nieuwsgierig zijn geraakt naar dit model. Het laat zien hoe je samen de crisis van de cliënt te lijf gaat, hoe je elkaar daarin kunt bijstaan en hoe je daarbij kunt bieden wat de cliënt nodig heeft. Om verder te komen, samen met de mensen die belangrijk zijn voor de cliënt.

In Nederland hebben zich de afgelopen jaren veel prachtige projecten ontpopt tot serieuze modellen die bijdragen aan betere zorg voor mensen met psychiatrische klachten, werken in de triade en met een duidelijke focus op herstel. Modellen zoals HIC, F-ACT, IHT en ART zijn inmiddels een algemeen gedachtegoed in ons zorgstelsel.

Medio 2014 wekt het Zweedse model RACT de interesse van enkele ggz-innovatiedenkende uit Nederland. Een veelbelovend model als het gaat over 'de cliënt echt het roer in handen geven' en met de zogenoemde 'genomineerden' (naasten) daadwerkelijk stappen zetten in het eigen herstelproces. Met de krachtige zorgmodellen die de Nederlandse ggz reeds kent, zou het echter niet logisch zijn om nu alles rigoureuus om te gooien en het Zweedse RACT in te voeren. De auteurs van dit boek zijn vooral op zoek gegaan naar een creatie van het beste van twee werelden. Ze hebben het element Resource Groups uit het RACT-model gehaald, met als doelstelling een toevoeging te creëren door de hele ggz-keten heen.

Juist in het huidige tijds kader is het actief betrekken van familie/naasten/belangrijke anderen en meer focus leggen op mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden van cliënten onomkeerbaar.

Een begrip als 'de cliënt in regie' is een fundament van waaruit we werken in de ggz. Maar in hoeverre laat ons systeem eigen regie voldoende toe? Daarnaast is het betrekken van familie/naasten en belangrijke anderen ook in de hoofden van de meeste professionals algemeen geaccepteerd. Maar hoe actief pakt men dit werkelijk op in het dagelijkse werk? Familie/naastenbetrokkenheid is een algemeen gedachtegoed geworden in de meeste psychose- en EPA-richtlijnen. Toch laten ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan met onder andere F-ACT zien dat familie-interventie het laagst scorende item is op de monitor (CCAF).

Samen weet je meer dan één en dat is ook bij dit boek het geval. Het is tot stand gekomen door een prachtig samenspel tussen ervaringsdeskundigen, familie-ervaringsdeskundigen, professionals en onderzoekers uit de psychiatrie.

In tijden van transitie is dit boek een indicatie van de paradigmaverandering die zich op dit moment in de psychiatrie voltrekt. Niet meer de blik van alleen de professional is leidend, maar de cliënt als regisseur met zijn resources is dat ook. Daarnaast geeft dit boek een aanzet om het werken met resourcegroepen te zien als de continue factor in de zorg en ondersteuningsketen. Een ontwikkeling die niet alleen gekoppeld is aan een model op zich, maar toegepast kan worden in het proces van de sociale wijkteams, F-ACT, IHT, HIC, ART en alle andere niet genoemde zorg en ondersteuningsvormen. Dit boek bemoedigt zowel de professional, de cliënt, de directe naasten alsook anderen die iets willen betekenen. Het is een boek van hoop, perspectief en kansen. Velen droegen bij aan de totstandkoming. Het is een prachtig boek geworden dat van enorme meerwaarde gaat zijn bij de samenwerking in de triade.

Van deze ontwikkeling zullen we met recht snel meer horen!

Bram Berkvens

Ervaringsdeskundige

Manager Inhoud centrum ART & FAMEUS/GGZ Breburg

Bestuurslid Stichting RACT Nederland